

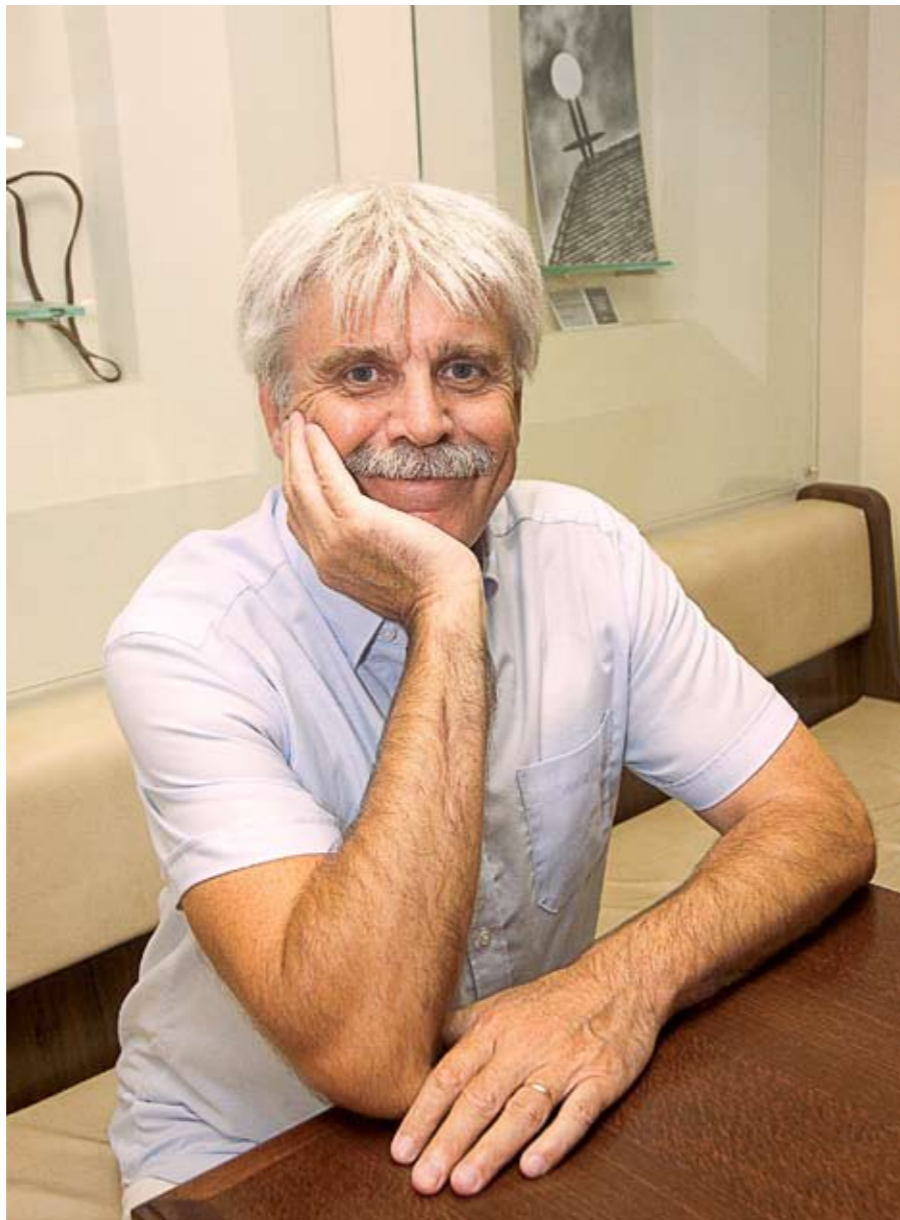
„Én vagyok a kincstár”

Venczel Sándor 32 évig színházaknál volt gazdasági igazgató, és visszavágyik

Venczel Sándor a kaposvári teátrumnál, az Operettszínháznál és a Magyar Állami Operaháznál is volt gazdasági igazgató. Jelenleg költségvetési főfelügyelő, három egyetemen szükséges az aláírása a tízmillió forintnál nagyobb kötelezettségvállalásokhoz. De ha megint színháznál lehetne gazdasági igazgató, otthagyna miatta csapat-papot.

Ebbe, a színházi szakmákat bemutató rovatba készített interjúim alapján kezdem látni, hogy többnyire véletlenül sodródtak az emberek a színházhoz. Ahogy nézem az életrajzodat, hogy importanyag-gazdálkodó, anyaggazdálkodási csoportvezető voltál a Nagykanizsai Bútorgyárban, gondolom, nálad is így történt.

– Nem volt azért véletlen, hiszen egyetemistaként amatőr színjátszó voltam, a Közgázon Máté Gábor rendezett, aki most a Katona József Színház igazgatója. Előtte pedig Bicskei Gábor volt a rendezőnk, aki a Játékszínnek volt az igazgatója. Mátéval például együtt voltunk Wrocławban a nagy színházi fesztiválon, a híres Grotowski egy előadását is láttuk. De én film- és televíziós rendező szerettem volna lenni. Háromszor felvételiztem a Színművészeti Főiskolára, kétszer is közel álltam ahhoz, hogy felvegyenek... Untam már a bútorgyári munkát, és barátomtól, Ócsai Józseftől, aki akkor a szolnoki színház gazdasági igazgatója volt, kérdeztem meg, nem tud-e valami állást. Ő mondta, hogy éppen Kaposvárra írnak ki pályázatot. Tehát a véletlen is volt, meg

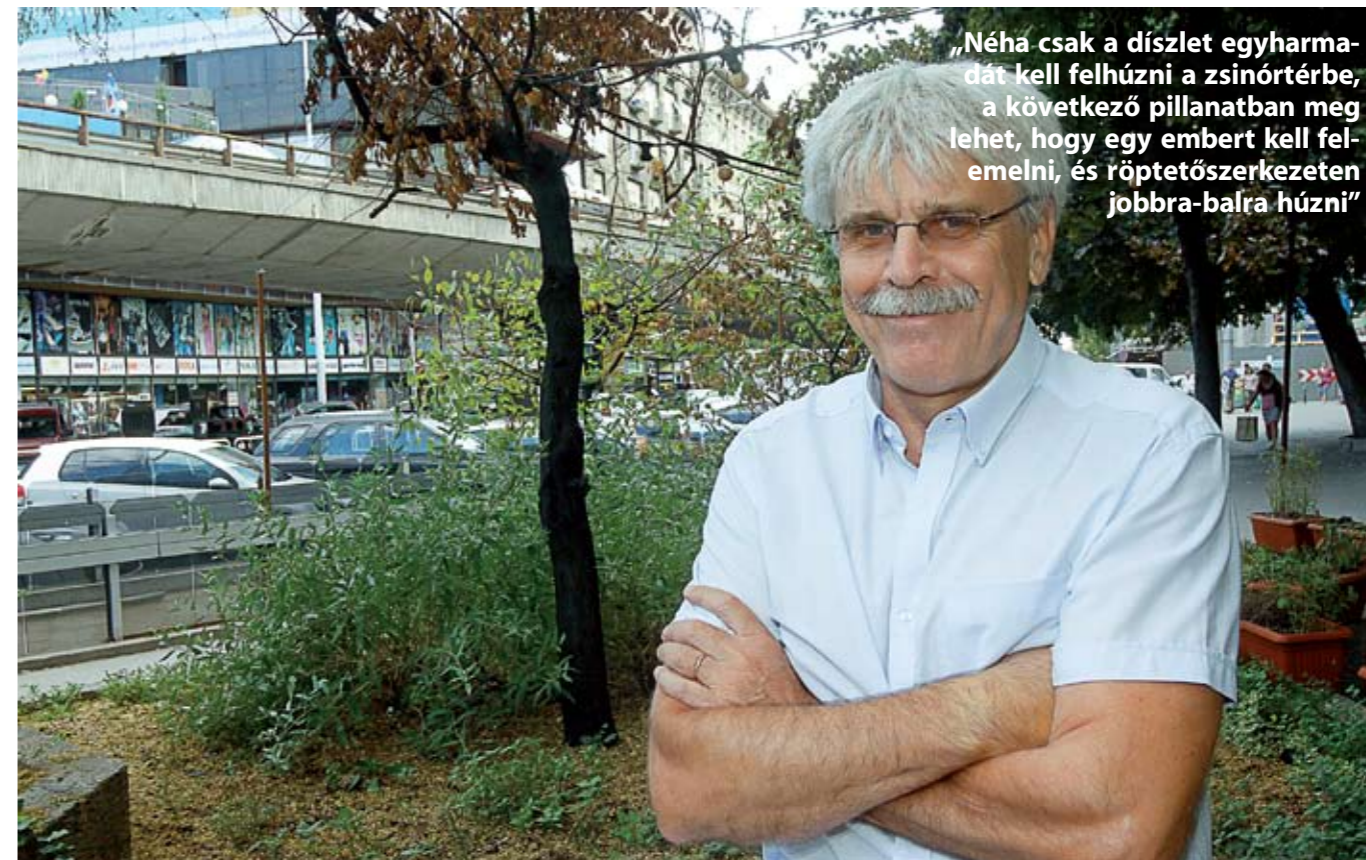

nem is, hogy színházban lettem gazdasági igazgató.

– Közgazdász végzettséggel jóval többet is lehet keresni, mint színházban gazdasági igazgatóként. Ez azóta is gond.
– Az első húsz évben sokkal több fizetésem volt, mint a barátaimnak. 1979-ben kerültem színházhoz, a kilencvenes évek közepéig én kerestem a legjobban.

Nagyon jó fizetések voltak a színházban. 1979-ben 5600 forintot kaptam, akkor az igen jónak számított.

– A kaposvári színház legendás fénykorának részese lehettél.
– Abszolút. Az a négy év, amit Kaposváron töltöttem, az egyik nagy korszaka volt a színháznak. Például akkor született a Marat halála híres előadása.

„Néha csak a díszlet egyharmadát kell felhúzni a zsinórtérbe, a következő pillanatban meg lehet, hogy egy embert kell fel-emelni, és röptetőszerkezeten jobbra-balra húzni”

– Gondolom, nem mindegy, milyen színvonalú színháznak intézed a gazdasági ügyeit.

– Persze, hogy nem. Függetlenül attól, hogy utána milyen színházban voltam, nekem Kaposvár volt a csúcspont, az iskola – nemcsak a színház, hanem Babarczy László igazgató is. Hogy hogyan kell vezetni egy színházat, azt tőle tanultam meg. Fantasztikus vezető volt, nem véletlen, hogy évtizedekig bírta. Kaposváron a színészházban laktam. Ott ugyanúgy volt egy szobám, mint a többieknek. A színészek között éltem, együtt mostuk a ruhát, és átmentünk a másikhoz, ha elfogyott a kenyér. Nagy közös élet volt ott.

– Ez azt jelentette, hogy pénzt kunyerálni is be lehetett hozzád menni?

– Ó, sokszor előfordult, hogy kölcsönadtam a saját pénzemből.

– És azt nem lehetett kérni, hogy add előbb a fizetést?

– Olyan is volt, persze. Fizetéselőleg akkor is létezett, de volt, aki már anynyi előleget vett fel, hogy hivatalosan nem kaphatott többet.

– Gondolom, olyan gazdasági igazgató voltál, aki nézted az előadásokat.

– Rengeteg előadást néztem, és a próbákra is nagyon szerettem bejárni. A

párttitkár fel is jelentett, hogy én állandóan próbákat nézek, és nem az irodámban dolgozom. De ott lehetett megismerni az embereket, ott lehetett tanulni a színházat. Az emberismeret a gazdasági igazgatónak is nagyon fontos. Ahhoz például, hogy a kevés pénzről is el tudja hitetni, hogy az nem kevés, elég lesz, ismerni kell az embereket.

– Hogyan kell elhitetni, hogy a kevés pénz az elég?

– Hát, mindenkivel másképp.

– Hogy lehet azt elmagyarázni például a rendezőnek, aki hatmillió forintot akar a díszletre, hogy csak kétmillió van? Hogyan dumálsz be neki, hogy ez tök jó?

– Addig ülünk és beszélgetünk, míg rá nem jön, hogy ez a pénz számára milyen sok. Nem konkrét módszerek vannak erre, hanem különböző élethelyzetek adódnak. Ha hiteles vagy, elhiszi neked, hogy elég lesz ekkora összeg is. Emlékszem,

a Nehéz Barbara című darab miatt Gazdag Gyula rendező jött, hogy mindenképpen ágyúkat kellene csináltat-

ni, mert ez háborús darab, lőnek benne. Hosszasan ültünk, beszélgettünk, a végén már kideríthetetlen, hogy ki mit talált ki, de a lényeg, hogy kitaláltuk: a szereplők nem ágyúval lőnek, hiszen az olyan magától értetődő, hanem az ágyúgolyókat teniszütővel ütjük az ellenségnek. Fantasztikus poén volt. Az ágyúk megcsináltatása sok pénzbe került volna, teniszütők pedig voltak a kelléktárban.

– Nyilván azért pénzt is tudnod kellett szerezni.

– Abban az időben egyetlen módja volt a pénzszerzésnek. Vidéken akkor a színházat még nem lehetett bére adni, a jegyárak is szigorúan kötöttek voltak, nem lehetett emelni. Azzal lehetett pénzt keresni,

hogy minél többet tájoltunk. Illetve az hozott még pénzt, hogy Babarczyval együtt jól tudtunk lobbizni a tanácsnál.

– Tehát be lehetett menni a tanácshoz, hogy pluszpénzre lenne szükség?

– Be lehetett menni, csak mindig ki kellett találni valamit. Például amikor Koltai Róbert és Pogány Judit a Nemze-

Kaposváron a színészházban laktam. A színészek között éltem, együtt mostuk a ruhát, és átmentünk a másikhoz, ha elfogyott a kenyér.

„Az előadások programját én írom, de a gépek programjába nem nyúlok bele, mert nagyon bonyolult szerkezetek”

tiből visszaszerződött Kaposvárra, nem volt ágyuk. Feljött hozzám Robi, és akkor odaadtam neki a két ágyamat. Én vettem helyette laticelt, de a tanácsnál eladtuk, milyen nagy dolog az, hogy Koltai Robiék visszajönnek Kaposvárra, be kell rendezni a lakást. Ilyen konkrétumokra lehetett pénzt szerezni. Ők amúgy szolgálati lakásban éltek.

– Ha ennyire jól érezted magad Kaposváron, miért váltottál a Budapesti Operettszínházhoz?

– Alapvetően az volt az oka, hogy a feleségem, aki pszichológus, lejött volna Kaposvárra dolgozni, de ott nem találtunk neki munkát, pedig többször is próbálkoztunk. Babarczy azt javasolta, hogy járjak le Pestről, ahogy ő is folyamatosan ingázott. De én ezt nem akartam, együtt akartam élni a feleségemmel.

– Az Operettszínház nyilvánvalóan sokkal nagyobb üzem, mint a kaposvári teátrum.

– Igen, egy nagyobb üzem, és az azért megnehezítette az életemet, hogy azt a fajta operettjátszást, ami ott volt, nem szerettem meg. Bár például Vámos László rendezésében nagyon szerettem a Hegedűs a háztetőn című darabot.

– Gondolom, az operát szeretted, hiszen a Magyar Állami Operaházban

több mint tíz évig voltál gazdasági igazgató.

– Az az érdekes, hogy öregkoromra szerettem meg az operát, mert az operettszínház idős szakom végén kezdtem el csak járni az Operaházba.

– Az Operaház gazdasági igazgatójának lenni jelentheti a szakma csúcsát, nem?

– Igen, de először mégis nem mondtam Petrovics Emil igazgatónak, mert nem akartam eljönni az Operettszínházból. Németh Sándorral, mielőtt igazgató lett ott, arról beszéltünk, hogy ügyvezető igazgató leszek, de Sanyi végül ezt az ajánlatot visszavonta. Más került oda ügyvezető igazgatónak, én pedig elfogadtam Petrovics Emil ajánlatát.

– Jó döntés volt?

– Abszolút. Nagyon izgalmas tizenkét évet töltöttem az Operaházban.

– Mi volt benne az izgalmas?

– A rendszerváltás, fantasztikusan izgalmas volt. A művészeti tanácsból teljesen spontán módon létrejött egy intézőbizottság. Volt egy olyan pillanat, amikor a miniszter azt mondta, hogy az intézőbizottság vezesse az Operát, és ez félévig így is volt.

– Nyilván az is izgalmas volt, hogy szinte mindent másképp kellett csinálni. A kötött gazdálkodás után bizonyos dolgok felszabadultak.

– Azok már korábban kezdtek felszabadulni, a nyolcvanas évek második felében szüntek meg a kötöttségek. A nyolcvanas évek végén volt a legszabadabb a gazdálkodás a magyar színházakban. Megszüntek az átlag helyárák, a kötött színészbérek, nem volt már beszabályozott a vendégművészek tiszteletdíja. Szabadon szertenni lehetett különböző kiegészítő bevételekre. Például az Operettszínházban lehetett reklámfüggönyünk, amely először festett, majd már vetített volt. Az Operaházban pedig a kilencvenes évek elején megrendeztük az Operabált, amelyről kiderült, hogy fantasztikus üzleti vállalkozás. Szilveszteri bált is csináltunk, meg nyári fesztivált, balettversenyt, énekversenyt. Amikor a Budapesti Kongresszusi Központ megnyílt, ott vacsorás estét rendeztünk.

– Már nem vagy színháznál...

– Most törvény szerint nem lehetek, mert költségvetési főfelügyelő vagyok, és így a munkámon kívül kizárólag szerzői jogvédelem alá tartozó tevékenységet folytathatok.

– Mit csinál a költségvetési főfelügyelő?

– A Magyar Államkincstár állományába tartozom, a nemzetgazdasági miniszter bíz meg. Konkrétan az a dolgom, hogy segítsék a költségvetés betartásában.

– És hogy segítesz?

– A Corvinus Egyetemen, az ELTE-n és a Zeneakadémián vagyok.

– Téged utálnak, hogy nem engedsz pénzt költeni?

– Tízmillió forint felett minden kötelezettségvállaláshoz kell a hozzájárulásom, és ezt a tízmillió forintot, ha akarom, lecsökkenthetem bizonyos tételek esetében. Tehát igen: én vagyok a kincstár.

– Akkor most nem vagy egy népszerű ember.

– De, szeretnek.

– Miért?

– Ha bármelyik egyetemen történe olyan kötelezettségvállalás, amelyre nem értek egyet, akkor leülünk, megbeszéljük. Én szeretek beszélgetni. Nem azt mondom, hogy nem írom alá,

nem engedélyezem. Ilyen is előfordult már, de akkor sem haragudtak érte, mert meg tudtam indokolni. Ha kellett, akkor módosítottuk a szerződést vagy a szerződési feltételeket. Ha valami rossz, meg lehet győzni a partnert arról, hogy az nem jó neki sem.

– Mindemellett buzgón szerkesztetted a szinigazdasag.hu című weboldalt.

– Igen, nagyon szeretem csinálni.

– Mások cikkeit is közlöd, de te is írsz.

– A színházgazdaságtan a nagy általános gazdaságtannak egy ága. Ebből én doktoráltam először Magyarországon, 1985-ben. Utána is írogattam, próbáltam összegyűjteni a tudást erről. Az internet pedig jó eszköz arra, hogy külön költség nélkül mindenkéhez eljuthasson ez a tudás. Mindenféle állami támogatás nélkül, ingyen és bérmentve csinálom. Ez így nagyon jó, mert senki nem szólhat bele.

– Fogsz még színházban dolgozni?

– Nagyon szeretnék színházban dolgozni, nekem az a mindenem. Harminckét évig dolgoztam színházban. De minden hely be van töltve. Jó kollégáim vannak a fővárosban, és senki nem akarja otthagyni az állását.

– De ha valaki azt mondaná, hogy mehetsz Pesten színházba gazdasági igazgatónak, akkor otthagynál csapot-papot?

– Hát, igen. Ezt tudják a főnökeim is, ismernek a színházi világból.

– Tehát bízol benne, hogy egyszer még leszel színháznál gazdasági igazgató?

– Semmiben sem tudok bízni. Azt, hogy kihal valaki, ki sem merem mondani, mert az szörnyűség. Abban viszont bízom, hogy valamelyik

kollégám úgy érzi majd, hogy már eleget van a színházakból. De mindenki szereti és imádja ezt, úgyhogy sajnos nem nagyon bízhatok abban, hogy lesz szabad hely.

Kaposvár volt a csúc és az iskola – nemcsak a színház, hanem Babarczy László igazgató is. Hogy hogyan kell vezetni egy színházat, azt tőle tanultam meg.

Táblatár Kft.
Bérelhető felületek!

Országos kampányok lebonyolítása

- Plakát gyártás,

- Egyedi megjelenés,

- Kivitelezési munkák

- Monitoring

+36 (30) 657 90 36